

18. 11. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K paušální náhradě nákladů spojených s uplatněním pohledávky

Ke dni 1. července 2013 splnila Česká republika svoji implementační povinnost ve vztahu ke směrnici Evropského parlamentu a Rady 2011/7/EU ze dne 16. února 2011 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích (dále jen „Směrnice“), kterážto nahradila směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/35/ES ze dne 29. června 2009 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích. Tato Směrnice mimo jiné zakotvila i paušální náhradu nákladů spojených s vymáháním pohledávky, jakožto jeden z prostředků „právněekonomického“ boje za lepší platební morálku mezi smluvními partnery.

Český zákonodárce v ust. § 513 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, obecně pro závazkové vztahy normuje, že **příslušenstvím pohledávky** jsou úroky, úroky z prodlení a náklady spojené s jejím vymáháním. Blíže se těmto nákladům základní soukromoprávní předpis nevěnuje, když tuto úpravu dále doplňuje právní předpis podzákoný, byť by se dalo polemizovat, nakolik sekundární předpis v tomto konkrétním případě předpis primární skutečně v mezích (nikoliv nad rámec) zákona provádí.

Předmětným podzákoným právním předpisem je od 1. ledna 2014 nařízení vlády č. [351/2013](#) Sb.[1], kterým se v souladu se zmiňovanou Směrnicí stanoví vedle výše zákonných úroků z prodlení i **minimální výše nákladů spojených s uplatněním každé pohledávky, a to ve výši 1.200,- Kč**. Nutno však podotknout, že tato minimální hranice se týká pouze vzájemného závazku mezi podnikateli a vzájemného závazku mezi podnikatelem a veřejným zadavatelem podle zákona upravujícího veřejné zakázky, je-li jeho obsahem povinnost dodat zboží nebo poskytnout službu za úplatu veřejnému zadavateli.

Věřitelé uplatňující pohledávky z výše specifikovaných závazkových vztahů (dále jen „věřitel/é“) pak mohou v případě prodlení dlužníka s peněžitým plněním požadovat vedle zákonných úroků z prodlení také pevnou částku pokrývající náklady spojené s uplatněním pohledávky, přičemž do částky 1.200,- Kč nemusí prokazovat, zda náklady do této výše skutečně (a především účelně) vynaložili. Požaduje-li však věřitel na náhradě nákladů spojených s uplatněním pohledávky částku přesahující 1.200,- Kč, musí již jejich vynaložení prokázat.

Na tomto místě je důležité dále vyzdvihnout, že věřitelé mají nárok na náhradu nákladů v minimální výši 1.200,- Kč **již z důvodu nastalého prodlení s peněžitým plněním**[2], tedy i v tom případě, kdy fakticky vynaloží v souvislosti s vymáháním pohledávky minimální (či dokonce žádné) náklady. Nárok na zaplacení částky 1.200,- Kč pak není podmíněn žádným soudním rozhodnutím, jímž by musel být oprávněnému věřiteli nárok přiznán, nýbrž se **ex lege jedná o příslušenství**

pohledávky. Tato částka proto může být uplatňována přímo v tzv. předžalobních výzvách ve smyslu ust. § 142a zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád.

V praxi, zvláště pak v té „obchodněprávní“[3], se ovšem zpravidla setkáme se situací, kdy věřitelé pohledávku vymáhají v rámci soudního (příp. rozhodčího) řízení. Vedle nákladů ve smyslu ust. § 513 občanského zákoníku a ve spojení s ust. § 3 nařízení vlády č. [351/2013](#) Sb. tak vznikají náklady související přímo s vedením řízení. O právu na náhradu těchto nákladů je pak **rozhodováno v samostatném výroku rozhodnutí**, když nárok na náhradu nákladů řízení vzniká teprve právní mocí rozhodnutí.

V souvislosti s tímto dvojím „režimem nákladů“ se odborná veřejnost dělí na dva tábory, kdy

- *jedna skupina právníků* tvrdí, že v případě, kdy věřitel (žalobce) uplatňuje v návrhu na zahájení řízení paušální náhradu nákladů ve výši 1.200,- Kč, může dále požadovat na náhradě dalších vynaložených nákladů již pouze tu částku, která převyšuje v tomto článku mnohokrát zmiňované minimum;
- *druhá skupina právníků* naopak zastává názor, že lze vedle paušální náhrady požadovat také plnou náhradu nákladů řízení. K tomuto závěru se přiklání i autorka článku.

Řešení je třeba hledat ve smyslu a účelu samotné Směrnice, kterážto **klade důraz na eliminaci „právněekonomického nešvaru moderní doby“, jímž je prodlení s plněním.** Dle bodu 3 preambule Směrnice *„Tyto opožděné platby mají negativní dopad na likviditu a komplikují finanční řízení podniků. Postihují rovněž jejich konkurenceschopnost a ziskovost v případech, kdy věřitel potřebuje kvůli opožděné platbě získat vnější financování.“*. Nelze tak přehlížet jednoznačné **motivační a sankční funkce** této sekundární normy Evropské unie (s důrazem na negativní motivaci dlužníků), kdy uhrazovací funkce je těmito nepochybně potlačována.

Podíváme-li se na samotný text Směrnice, dle jejího Článku 6 odst. 3 má věřitel *„nárok obdržet od dlužníka **kromě pevné částky** (...) přiměřenou náhradu za veškeré náklady spojené s vymáháním, které tuto pevnou částku **přesahují** a které mu vznikly v souvislosti s opožděnou platbou dlužníka“*. Za tyto náklady jsou pak příkladmo považovány náklady právního zastoupení advokátem. S ohledem na užití výrazu „přesahují“ mnozí autoři dovozují, že by další náklady a pevná částka měly být spíše započítávány, nežli uplatňovány v plné výši nezávisle vedle sebe[4].

Vrátíme-li se však k preambuli Směrnice, tedy k textu prezentujícímu základní myšlenky normy, konkrétně k bodu 19 a 20, zjistíme, že **pevná částka náhrady nákladů spojených s vymáháním pohledávky by měla pokrývat administrativní (interní) náklady, když současně**

- (dle bodu 19) by neměly být dotčeny předpisy členských států, dle nichž může soud věřiteli *„přiznat **jakoukoliv další náhradu škody**, která souvisí s opožděnou platbou dlužníka“*,
- (dle bodu 20) by měl mít věřitel *„rovněž nárok **na náhradu zbývajících nákladů spojených s vymáháním, které mu vznikly v souvislosti s opožděnou platbou dlužníka**“*, např. v souvislosti se zastoupením advokátem.

Zaměříme-li se proto např. na vymáhání pohledávek za pomoci právního zástupce - advokáta, zcela nepochybně je možno v rámci žaloby o zaplacení dlužné částky požadovat jak zaplacení částky 1.200,- Kč, tak dále (bez jakéhokoliv započítávání) také náhradu nákladů řízení.

O správnosti výše prezentovaného závěru autorku článku utvrzuje také **Ministerstvo spravedlnosti České republiky**, které mj. koncipuje a uveřejňuje podání pro zjednodušený (elektronický) způsob vymáhání pohledávek. Systematika **elektronického formuláře - návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu** striktně rozlišuje mezi náklady spojenými s uplatněním

pohledávky a náhradou nákladů řízení.

- V Části C) „Předmět – právo na zaplacení peněžité částky“ mohou věřitelé u každého jednotlivého nároku uplatňovat jak jistinu a úrok, tak i náklady spojené s uplatněním pohledávky.
- Naopak náhrada nákladů řízení (za soudní poplatek, právní zastoupení) je vyčíslována v Části D) *Náhrada nákladů řízení*, a to bez jakéhokoliv započítávání.

Táž systematika je pak logicky zachována i při konceptu petitu elektronického platebního rozkazu, díky čemuž je rozdílná podstata dotčených náhrad zdůrazněna.

Vzhledem k výše uvedenému je proto autorka toho názoru, že paušální náhrada nákladů spojených s uplatněním pohledávky ve výši dle nařízení vlády č. [351/2013](#) Sb. a náhrada nákladů řízení ob stojí vedle sebe, a to v plné výši bez započtení.

Mgr. Jitka Hrbáčková,
advokátní koncipientka

[Maršálek & Žíla, advokátní kancelář](#)

Stará cesta 676
755 01 Vsetín

Tel.: +420 571 410 895

Fax: +420 571 410 232

e-mail: sekretariat@marsalekzila.cz

[1] Nařízení vlády č. [351/2013](#) Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku a veřejných rejstříků právnických a fyzických osob

[2] Článek 6 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/7/EU ze dne 16. února 2011 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích

[3] Ve smyslu smluvních závazkových vztahů mezi podnikateli

[4] ŠILHÁN, Josef. Předpoklady vzniku úroků z prodlení dle nového občanského zákoníku. *Obchodněprávní revue*. 2014, roč. 4, č. 1, s. 6.

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)